

Utlåtande 2013:127 RI+RIII (Dnr 329-566/2012)

Ett friskare Stockholm

Motion (2012:18) av Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:18) av Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S) om ”Ett friskare Stockholm” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarråden Sten Nordin och Regina Kevius anför följande.

Ärendet

I en motion (2012:18) föreslår Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S) att Stockholm inrättar uppmärksamhetsveckan Ett friskare Stockholm som tidsmässigt ska sammanfalla med uppmärksamhetsveckan Ett friskare Sverige, som samordnas av Statens folkhälsoinstitut. Emilia Bjuggren och Gunnar föreslår även att alla stadens förvaltningar under samma tidsperiod ges i uppdrag att arbeta för att uppmärksamma goda matvanor och fysisk aktivitet, både som arbetsgivare och i den mån det är möjligt för respektive förvaltning mot stockholmarna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Stadsledningskontoret anser att det bör vara upp till varje nämnd att besluta om och på vilket sätt man särskilt vill uppmuntra såväl anställda som brukare till goda matvanor och fysisk aktivitet.

Idrottsnämnden anser att Folkhälsoinstitutets initiativ med en årlig uppmärksamhetsvecka kring matvanor och fysisk aktivitet är positivt och kan bidra till ökat intresse och kunskap i dessa frågor. Parallellt med den nationella satsningen under åren 2010-2012 har även Stockholms stad, genom idrottsnämnden, under den aktuella veckan genomfört särskilda aktiviteter.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser inte att en särskild vecka på det sätt som föreslås i motionen är det bästa sättet att arbeta för att förbättra folkhälsan och motverka ojämlikheter.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att det bör vara upp till enskild förvaltning att särskilt uppmärksamma arbetet med folkhälsan och friskvård för anställda.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor anser att det är bra att man arbetar för ett friskare Stockholm och ställer sig bakom motionen.

Våra synpunkter

Det är viktigt att uppmärksamma och uppmana till goda matvanor och fysisk aktivitet. Arbetet med att förbättra folkhälsan inom hela Stockholm är därför ett viktigt och långsiktigt arbete. Idrottsnämnden uppmärksammade Folkhälsoinstitutets initiativ *Ett friskare Sverige* genom flertalet särskilda insatser.

Som arbetsgivare erbjuder staden sina medarbetare ett stort och varierat friskvårdsutbud samt flera idrottsföreningar där det finns möjlighet att delta vid olika idrotts- och motionsaktiviteter. Råd om kost och levnadsvanor kan ges av företagshälsovården.

Det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs tidigt. Stockholms stads förskoleprogram och skolprogram tar upp vikten av bra mat och fysisk aktivitet hos barn och unga. Genom lek och rörelse i förskolan läggs en god grund för fortsatta motionsvanor hos barnen. Skolidrotten och skolmåltiden har stor betydelse för elevernas fysiska hälsa och bidrar till goda förutsättningar för studier och lärande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Ett friskare Stockholm. Motion (2012:18) av Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Roger Mogert (båda S) och Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Delvis bifalla motionen
2. Därutöver anför följande

Stockholm har en mycket viktig uppgift i att skapa lika möjligheter för alla stockholmare, inte minst barn, att få och inneha en god hälsa. Idag ser livsvillkoren mycket olika ut och skillnaderna i hälsa mellan de olika stadsdelarna är mycket tydliga.

Forskning visar att hälso- och sjukvården har stor betydelse för vår hälsa, men viktigast är de faktorer som ligger utanför hälso- och sjukvårdens område. Vill vi verkligen förändra måste vi påverka de samhällsstrukturer, fysiska och sociala, som orsakar ohälsa, skador och död i förtid. WHO fastslog redan 2008 att det finns ett samband mellan de faktorer i samhället som orsakar ohälsa och den ojämlika fördelningen av hälsa i befolkningen. Vi måste börja fokusera mer på dessa hälsans sociala bestämningsfaktorer.

Staden bör mot bakgrund av detta genomföra särskilda idrottsinsatser som kommer, inte minst människor i ytterstaden tillgodo och då särskilt inaktiva tjejer. Stockholm ska vara en stad där alla människor oavsett bakgrund eller kön har lika möjligheter att skapa sig ett friskt och hälsosamt liv. Då idrottsförvaltningen redan idag har mycket verksamhet under veckan *Ett friskare Sverige* finns det redan en tydlig grund för att anordna motsvarande för Stockholm.

Att alla stadens förvaltningar arbetar med ett folkhälsoperspektiv är viktigt för att nå förändringar på djupet. En vecka med fokus på just detta skulle kunna tjäna till att lyfta de här frågorna och inspirera fler förvaltningar än idrottsförvaltningen att integrera folkhälsoperspektivet i sin ordinarie verksamhet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:18) av Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S) om ”Ett friskare Stockholm” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 2 oktober 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Regina Kevius

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Olle Burell och Emilia Bjuggren (alla S), Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (S) och (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Att bifalla motionen
2. därutöver vill vi framföra följande:

Det är bra om staden kan förstärka nationella kampanjer med att uppmärksamma det i sina egna verksamheter. Ojämligheten i hälsa och invånarnas livslängd ökar och alla insatser för att vända utvecklingen måste utnyttjas.

Genom att anknyta till den nationella kampanjen kan genomslaget i Stockholm bli märkbart. De insatser som idag görs inom förvaltningen är mycket lovvärda men kan ytterligare förstärkas. En väl genomförd vecka kan förhoppningsvis få efterföljare kommande år.

ÄRENDET

Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S) föreslår i sin motion:

- att Stockholm inrättar uppmärksamhetsveckan Ett friskare Stockholm som sammanfaller tidsmässigt med Ett friskare Sverige
- att alla stadens förvaltningar ges i uppdrag att under den tidsperioden arbeta för att uppmärksamma goda matvanor och fysisk aktivitet både som arbetsgivare och i den mån det är möjligt för respektive förvaltning mot stockholmarna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att uppmärksamma vikten av goda matvanor och fysisk aktivitet. För att förbättra folkhälsan i stort krävs ett långsiktigt och strukturerat arbete.

Idrottsnämnden ansvarar för stadsövergripande insatser inom området folkhälsa. Inriktning är fler fysiskt aktiva stockholmare, inte minst barn och ungdomar. Idrottsnämnden gör olika insatser för att göra det lättare för fler stockholmare att motionera; som att öppethålla idrottshallar för att i samarbete med stadsdelsnämnder ge möjligheter för ungdomar att vara fysiskt aktiva, bygga utomhusgym, erbjuda särskilda medel som idrottsföreningar kan söka för att nå ut till fler, renoverar och uppför nya idrottshallar.

Idrottsnämnden kommer att uppmärksamma Folkhälsoinstitutets initiativ *Ett friskare Sverige* genom att göra särskilda insatser för vuxna personer med funktionsnedsättning. Nämnden kommer att vända sig till dagliga verksamheter och gruppboenden med erbjudande som Kom-igång-paket, prova-på-pass samt inspirationsföreläsningar inom MåBra-konceptet.

För stadens anställda finns ett stort och varierat utbud av friskvårdsaktiviteter. Flertalet anställda har möjlighet att ta ut en friskvårdstimme per vecka om arbetet så tillåter. Inom stadens organisation finns flera idrottsföreningar som erbjuder ett brett utbud av idrotts- och motionsaktiviteter. Anställda har också möjlighet att för ett

rabatterat pris köpa ett helårskort till Stockholms sim- och idrottshallar. Råd om kost och levnadsvanor ges bland annat av företagshälsovården.

Stadsledningskontoret anser att det bör vara upp till varje nämnd att besluta om och på vilket sätt man särskilt vill uppmuntra såväl anställda som brukare till goda matvanor och fysisk aktivitet.

För brukare av stadens service pågår redan inom flera nämnder och verksamheter insatser inom det här området. Inom äldreomsorgen görs insatser för att säkerställa att äldre får en god och näringsriktig mat samt en lustfylld måltidsupplevelse. Inom förskolan uppmärksammas det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa och alla barns rätt till god, varierad och näringsriktig mat i förskolan.

Stadsledningskontorets föreslår att motionen ”Ett friskare Sverige” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 juni 2013 att överlämna idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Åsa Jernberg (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Folkhälsoinstitutets initiativ med en årlig uppmärksamhetsvecka kring matvanor och fysisk aktivitet är positivt och kan bidra till ökat intresse och kunskap i dessa frågor. Parallellt med den nationella satsningen under åren 2010-2012 har även Stockholm stad, genom idrottsnämnden, under den aktuella veckan genomfört särskilda aktiviteter. Exempelvis har flera sim- och idrottshallar erbjudit MåBra-föreläsningen ”Ork och energi – en föreläsning om kost och motionsvanor som ger dig kraft och energi i vardagen”, 2010 lanserades kom igång-paketen särskilt riktade till personer med funktionsnedsättning och vid utegymmen erbjöds fri instruktion. Andra aktiviteter har varit zumbadans, vattengympa och gyminstruktion för ungdomar 13-25 år med rörelsehinder och spinncykelträning i grupp.

Under tidigare år har stadens satsningar under veckan för Ett friskare Sverige varit relativt begränsade. Den ordinarie verksamheten i sim- och idrottshallarna har pågått som vanligt, vilket inneburit att tillgången till personal för extra aktiviteter varit begränsad.

Förvaltningen avser att under årets uppmärksamhetsvecka, vecka 42, lägga fokus på de aktiviteter som redan erbjuds i idrottsnämndens simhallar. På det sättet ökar

förutsättningen att deltagarna provar en aktivitet som de sedan har möjlighet att vidmakthålla.

Sedan 2003 erbjuds stockholmarna MåBra-kurser och i likhet med föregående år ska MåBra-föreläsningar med inriktning kost och fysisk aktivitet hållas, i första hand i Husbybadet, Skärholmens och Tensta sim- och idrottshall. Med fördel kan dessa aktiviteter även hållas i kringliggande skolor och arbetsplatser.

Då simkunnigheten visat sig vara låg i Husby, Skärholmen och Tensta ska aktiviteterna i dessa områden särskilt betona ökad simkunnighet och vikten av säkerhet vid vatten. Enligt landstingets senaste folkhälsorapport är vart femte barn i Stockholms län överviktigt och problemet är störst i de socioekonomiskt mer utsatta områdena. Sedan maj i år finns ett antal hälsovägledare på barn- och mödravårdscentraler samt barnmedicinska mottagningar i Rinkeby, Husby, Kista och Skärholmen. Veckan för Ett friskare Sverige skulle kunna ses som start för ett samarbete mellan idrottsförvaltningens anläggningar i dessa områden och dessa mottagningar. Målgrupper är i första hand barn och ungdomar, invandrarkvinnor, personer med funktionsnedsättning samt personal inom Stockholms stad.

Idrottsförvaltningen konstaterar att staden, genom förvaltningens särskilda aktiviteter den aktuella veckan, i viss mån redan uppmärksammar den nationella satsningen "Ett friskare Sverige". Avsikten är att även fortsättningsvis uppmärksamma denna vecka med särskilda aktiviteter vid stadens idrottsanläggningar.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2012 att som svar åberopa Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (V) och Magnus Dannqvist m.fl. (S), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Goda matvanor och fysisk aktivitet har många positiva effekter på människors hälsa och på folkhälsan i stort. Det kan också förebygga en rad hälsoproblem. Det finns en ojämlikhet i medellivslängd och levnadsstandard mellan olika geografiska områden i landet och i Stockholm idag. För att motverka ojämlikhet och för att förbättra folkhälsan i stort krävs ett långsiktigt och strukturerat arbete inom många områden. Det innebär en rad åtgärder på lokal och nationell nivå, både riktade och mer generella insatser, men även forskning, relevanta lagar och andra styrmedel.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att uppmärksamma vikten av goda matvanor och fysisk aktivitet, men ser inte att en särskild vecka på det sätt som föreslås i motionen är det bästa sättet att arbeta på. Styrningen i staden sker främst genom det integrerade lednings- och styrningssystemet, genom mål, indikatorer och aktiviteter av olika slag, från stadsledningsnivå, via förvaltningar och bolag, ner till enheterna. Verksamheter inom alla områden i förvaltningen kan själva göra temaveckor kring frågorna goda matvanor och fysisk aktivitet och på andra sätt uppmuntra till goda matvanor och fysisk aktivitet, både för sina anställda och för brukare/enskilda. Det är dock viktigt att ett sådant arbete utgår från varje enhets eget behov, resurser och planering.

Förvaltningen har redan idag ett brett utbud av friskvård för anställda, vilket uppmuntras och uppmärksammas regelbundet, och många verksamheter arbetar redan idag med dessa frågor gentemot sina brukare. Det är också oklart i motionen om veckan enbart ska förekomma under 2012 eller om den ska vara årligen återkommande.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2012 att överlämna Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP), Magnus Lingen m.fl.(S) och Berit Bornecrantz Dias (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Magnus Lingen m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Berit Bornecrantz Dias (V), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med att det krävs ett långsiktigt strukturerat arbete för att komma till rätta med folkhälsoproblemet men tror inte att en särskild vecka på det sätt som föreslås i motionen är bästa sättet att arbeta på. Förvaltningen har ett brett utbud av friskvård för alla anställda, vilket uppmuntras och uppmärksammas regelbundet, och många verksamheter arbetar med dessa frågor gentemot sina brukare. Förvaltningen anser att det bör vara upp till enskild förvaltning att särskilt uppmärksamma detta arbete t e x under en särskild temavecka.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2012 att överlämna följande yttrande som svar på remissen.

Funktionshinderrådet ställer sig bakom motionen. Då det är bra att man arbetar för ett friskare Stockholm. När man arbetar med ett så viktigt mål, måste man ta hänsyn till olika faktorer. Några av dessa är levnadsvillkor, boendesituation, segregering och ekonomin. Det vi vill säga är att man måste ta ett helhetsgrepp när man arbetar med människor, annars är risken att en god idé inte kommer att fungera.

RESERVATIONER M.M.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Åsa Jernberg (MP) som reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande.

1. Idrottsnämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.
2. Nämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag till utlåtande.

Nämnden anför därutöver följande:

Stockholm har en mycket viktig uppgift i att skapa lika möjligheter för alla stockholmare, inte minst barn, att få och inneha en god hälsa. Idag ser livsvillkoren mycket olika ut och skillnaderna i hälsa mellan olika stockholmare är markanta.

Staden bör genomföra särskilda idrottssatsningar som kommer inte minst människor i ytterstaden tillgodo, särskilt inaktiva tjejer. Stockholm ska vara en stad där alla människor oavsett bakgrund eller kön har lika möjligheter att skapa sig ett friskt och hälsosamt liv. Då idrottsförvaltningen redan idag har mycket verksamhet under veckan Ett friskare Sverige finns det redan en tydlig grund för att anordna motsvarande för Stockholm. Det är oerhört viktigt att folkhälsoarbetet inte bara är ett arbete som görs av idrottsförvaltningen utan perspektivet måste finnas i alla stadens verksamheter. En temavecka är ett bra sätt att inspirera till fortsatt arbete.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (V) och Magnus Dannqvist m.fl. (S) enligt följande.

Att bifalla motionen

Därutöver vill vi framföra följande.

Det är bra om Staden kan förstärka nationella kampanjer med att uppmärksamma det i sina egna verksamheter. Ojämligheten i hälsa och invånarnas livslängd ökar och alla insatser för att vända utvecklingen måste utnyttjas.

Genom att anknyta till den nationella kampanjen kan genomslaget i Stockholm bli märkbart. De insatser som idag görs inom förvaltningen är mycket lovvärda men kan ytterligare förstärkas. En väl genomförd vecka kan förhoppningsvis få efterföljare kommande år

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP), Magnus Lingen m.fl. (S) och Berit Bornecrantz Dias (V) enligt följande.

Bifalla motionen om ett friskare Stockholm.

Särskilt uttalande gjordes av Magnus Lingen m.fl. (S) med instämmande från Stefan Nilsson m.fl. (MP) enligt följande.

En uppmärksamhetsvecka kan i sig inte ändra beteende/vanor och förbättra medborgarnas hälsa, men kan ses som ett sätt att mobilisera kring frågorna, hitta nya samverkansmöjligheter och synliggöra all verksamhet som redan pågår på Östermalm.

Särskilt uttalande gjordes av Berit Bornecrantz Dias (V) enligt följande.

Tempot i samhället är oerhört uppskruvat och vi utsätts för hög stress. Både de som arbetar och de som drabbats av arbetslöshet eller sjukdom - vissa helt utan inkomst - i detta på senare år mycket hårdare samhällsklimatet mår sämre. Det är därför viktigt att uppmärksamma senaste forskningen gällande hälsa.

Exempelvis har sömnforskningen arbetat i motvind under många år och det vore bra att äntligen sätta ett fokus på att skola och arbete startar för tidigt på dagen, att barn och vuxna får för lite sömn och att de inte hinner äta frukost i lugn och ro. Framför allt behöver vi mer tid för avkoppling, mer lugn och ro.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

Bilaga 2

2012:18

2012:18

Motion av Emilia Bjuggren och Gunnar Sandell (båda S) om ett friskare Stockholm

Dnr 329-566/2012

Statens folkhälsoinstitut har fått regeringens uppdrag att samordna en uppmärksamhetsvecka kring goda matvanor och fysisk aktivitet som under 2012 infaller under hösten, veckan kallas Ett friskare Sverige.

Stockholmarna mår idag allt bättre, men samtidigt ökar skillnaderna. Ojämligheten i hälsa syns i människors livslängd. Spridningen mellan den kommun i Stockholm med högst respektive lägst medellivslängd är cirka 4 år för kvinnor och 6 år för män. I Stockholms stad lever en genomsnittlig kvinna i Skärholmen eller Kista-Rinkeby 2,3 år kortare än en kvinna på Östermalm. Samma siffra för män är 3,7 år kortare.

För att komma till rätta med folkhälsoproblemen krävs ett långsiktigt strukturerat arbete som rör allt från hur våra skolor är utformade, att människor kan sova avskärmade från buller till att fler är fysiskt aktiva och undviker exempelvis tobak.

Ett litet steg på vägen kan vara att underlätta för människor att välja bättre mat och fysisk aktivitet. Det kan en uppmärksamhetsvecka likt Ett friskare Sverige bidra till. Stockholm borde samtidigt med folkhälsoinstitutet uppmärksamma goda matvanor och fysisk aktivitet i stadens verksamheter och uppmana privata utförare att göra detsamma. Skolor, äldreboenden och förvaltningar är exempel där staden under samma vecka som Ett friskare Sverige kan genomsyras av Ett friskare Stockholm

Därför yrkar vi att

1. Stockholm inrättar uppmärksamhetsveckan Ett friskare Stockholm som sammanfaller tidsmässigt med Ett friskare Sverige

2. alla stadens förvaltningar ges i uppdrag att under den tidperioden arbeta för att uppmärksamma goda matvanor och fysisk aktivitet både som arbetsgivare och i den mån det är möjligt för respektive förvaltning mot Stockholmarna.

Stockholm den 2 april 2012

Emilia Bjuggren

Gunnar Sandell